

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОБУДОВИ ЗМІСТУ ЕЛЕКТИВНИХ КУРСІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

УДК 371.5.06:81'243

Є.В. Долинський

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри перекладу
Хмельницького національного університету

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОБУДОВИ ЗМІСТУ ЕЛЕКТИВНИХ КУРСІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті здійснено аналіз поняття «елективні курси», розкрито і охарактеризовано поняття «елективні курси з іноземної мови». Здійснено аналіз наукових досліджень в галузі елективних курсів. Здійснена класифікація основних Інтернет-ресурсів, що можуть бути використані для побудови змісту елективних курсів з іноземної мови.

Ключові слова: елективні курси, Інтернет-ресурси, вивчення іноземної мови.

THE USE OF EDUCATIONAL INTERNET RESOURCES FOR THE CONSTRUCTION OF THE ELECTIVE COURSES CONTENT FROM THE FOREIGN LANGUAGE

This paper deals with the concept of «elective courses». The notion «Elective courses of a foreign language» is characterized. It is done the analysis of academic research in the field of elective courses. The classification of major online resources that can be used for construction the content of elective courses in a foreign language is realized.

Keywords: elective courses, online resources, learning a foreign language.

ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ ДЛЯ ПОСТРОЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ ЭЛЕКТИВНЫХ КУРСОВ С ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

В статье осуществлен анализ понятия «элективные курсы», раскрыто и охарактеризовано понятие «элективные курсы по иностранному языку». Осуществлен анализ научных исследований в области элективных курсов. Осуществлена классификация основных Интернет-ресурсов, которые могут быть использованы для построения содержания элективных курсов по иностранному языку.

Ключевые слова: элективные курсы, Интернет-ресурсы, изучение иностранного языка.

Постановка проблеми. У сучасних умовах модернізації шкільної освіти елективні курси є одним із важливих складників профільного навчання іноземної мови учнів старших класів. Елективні курси – це обов'язкові курси за вибором учнів із компонента навчального закладу, які входять до складу профілю навчання. Елективні курси з іноземної мови у старшій школі покликані сприяти самовизначенню старшокласника щодо вибору ним подальшої професійної діяльності, пов'язаної з іноземною мовою.

Аналіз останніх досліджень. Профільне навчання іноземної мови в старших класах є предметом вивчення багатьох російських учених (І. Л. Бім, О. А. Богданова, М. Л. Вайсбурд, Н. П. Грачова, А. О. Колесников, В. В. Копилова, Т. М. Лазаренко, Л. А. Милованова, О. Г. Поляков, І. П. Попова, Є.

М. Соловова та ін.) і, на жаль, незначної кількості українських науковців (С. М. Дітковська, О. С. Зеленов, Л. Я. Зєня, А. С. Іванова, Н. М. Рекун, Т. О. Петрова, В. Г. Редько, Л. А. Шульга). Зокрема, російські дослідники протягом десяти років профілізації старшої школи створили концепцію профільного навчання учнів іноземної мови, розробили стандарти і програми навчання іноземних мов на профільному рівні, підготували рекомендації щодо їх викладання у старших класах різних профілів. Окрім того, ними створюються теоретичні основи, а також практичні розробки елективних курсів з іноземних мов. Щодо вітчизняних науковців, то вони висвітлюють переважно організаційні питання впровадження профільного навчання іноземної в старшій школі [5].

Що стосується елективних курсів з іноземної мови, то є лише окремі дослідження на основі конкретних практичних розробок іншомовних елективних курсів, зокрема: проектування елективного курсу з культурознавства США в системі профільного навчання англійської мови в школі (В. В. Сафонова, П. В. Сисоєв); класифікація типів курсів за вибором у системі шкільної освіти (К. Г. Митрофанов, В. Л. Орлов, К. Н. Поливанова); організація навчальних занять у межах елективних курсів для школярів, які обрали філологічний профіль (А. Г. Каспржак); створення елективних курсів у системі вищої школи (О. Г. Полякова, А. О. Колесников) [5].

Формулювання цілей статті. Основними цілями статті є: визначення поняття «елективні курси», розкриття і характеристика поняття «елективні курси з іноземної мови», виділення основних можливостей використання освітніх Інтернет-ресурсів для побудови змісту елективних курсів з іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перш за все визначимося з поняттям «елективні курси». Слово «елективний» походить від англійського терміну «electus», що означає «вибраний», «обраний» англійською мовою – *elective*, французькою – *électif*). Отже, елективні курси або курси за вибором – це обов'язкові навчальні курси, що входять до профілю навчання, які розширюють і поглиблюють зміст певного предмета і які обираються самими учнями відповідно до їхніх інтересів, уподобань і потреб [2].

Для вітчизняних педагогів елективні курси є порівняно новими освітніми формами, а в профільному навчанні зарубіжної школи вони мають багатолітню історію. Не дивлячись на те, що досвід їх використання в різних країнах досить різноманітний, усі існуючі форми профільного навчання зводяться до двох основних шляхів реалізації, які ретельно проаналізував Б. Л. Вульфсон [1].

Перший шлях представлено стаціонарними відділеннями, секціями (Франція, Італія, Іспанія, Данія, Нідерланди та ін.). Заняття в них здійснюються відповідно до планів і програм для певного профілю навчання. Факультативи і предмети за вибором відіграють допоміжну роль.

Другий шлях реалізується в результаті самостійного вибору учнями елективних курсів на додаток до невеликої кількості обов'язкових дисциплін (США).

Елективні курси в українських школах із деяких позицій нагадують факультативи, оскільки орієнтовані на старшокласників (з урахуванням інтересів групи і можливостей педагогів), але на відміну від факультативів для елективних курсів не існує освітніх стандартів, вони включаються до навчального плану всіх учнів профільних класів і є обов'язковими для відвідування.

Класифікація елективних курсів відображає їх місце в освітньому процесі та основну мету, відповідно до якої здійснюється добір змісту освіти. Елективні курси можуть бути профільними і допрофільними.

Допрофільна підготовка передуює створенню профільних класів і здійснюється, як правило, у 8-9-х класах загальноосвітнього навчального закладу. Так, зокрема, елективні допрофільні курси з іноземної мови підвищують рівень її вивчення, підготовляючи школярів до профільного навчання цієї дисципліни. Крім того, вони орієнтують учнів на вибір профілю навчання у старшій школі, знайомлять їх із видами професійної діяльності та різними формами організації пізнавальної діяльності, характерними для навчального предмета «іноземна мова» [2].

Щодо елективних курсів у старшій школі, коли учні вже приступили до навчання з конкретного профілю, то вони мають бути систематичнішими (один чи два рази на тиждень), тривалішими (не менше 36 годин) і, що найголовніше, мати зовсім інші цілі, ніж це було у 8-9-х класах у рамках допрофільної підготовки.

Метою вивчення профільних елективних курсів є орієнтація на індивідуалізацію навчання і соціалізацію учнів, на підготовку до усвідомленого та відповідального вибору ними майбутньої професійної діяльності.

Відповідно до цілей і завдань профільного навчання у старшій школі (10-11-ті класи) елективні курси виконують такі основні функції:

1. поглиблюють профільний курс з урахуванням освітнього пріоритету школи або групи учнів із метою засвоєння предмета на рівні, необхідному для складання екзамену (або тесту) до вищого навчального закладу;
2. розвивають зміст одного з базових курсів, вивчення якого здійснюється на мінімальному загальноосвітньому рівні, що дозволяє підтримувати вивчення суміжних навчальних предметів на профільному рівні або отримати додаткову підготовку для складання державного екзамену з обраного навчального предмета на профільному рівні;
3. сприяють задоволенню широкого спектра пізнавальних інтересів у різних галузях діяльності людини.

Кожна із зазначених функцій може бути провідною, але в цілому вони мають виконуватися комплексно.

Елективні курси надають великих можливостей учителям іноземної мови для здійснення профільно орієнтованої, поглибленої мовної освіти старшокласників, оскільки здійснюється розвиток і виховання школярів засобами навчального предмета «Іноземна мова (профільний рівень)», а саме:

- забезпечується особистісне і професійне самовизначення учнів, їхня соціальна адаптація;
- формується активна життєва позиція школяра як громадянина і патріота, а також як суб'єкта міжкультурної взаємодії;
- розвиваються такі особистісні якості, як культура спілкування, уміння співпрацювати, у тому числі в процесі міжкультурного спілкування;
- забезпечується розвиток здатності та готовності старшокласників до самостійного вивчення іноземної мови, до подальшої самоосвіти з допомогою іноземної мови в різних галузях знань;
- набувається досвід творчої діяльності, досвід проектно-дослідницької діяльності з використанням мови, що вивчається [2].

Отже, випускник школи має володіти такими знаннями з іноземної мови, які складають цілісну картину світу, а також мати необхідні навички й уміння здійснювати різні види діяльності. Він має бути готовим до міжособистісної та міжкультурної співпраці як у межах своєї країни, так і на міжнародному рівні [5].

На основі аналізу літератури [1; 2; 6] ми виокремили такі групи Інтернет-ресурсів, що можуть бути використані для побудови змісту елективних курсів з іноземної мови:

1) соціальні пошукові системи – системи, які дозволяють користувачам самим визначати, в якому напрямі вести пошук, які сайти переглядати насамперед, на які слова звертати першочергову

увагу, і яким чином представляти знайдені результати (наприклад, <http://company.quintura.com/ru/>);
2) засоби для збереження закладок – онлайн засоби для збереження посилань на веб-сторінки, що дозволяє додавати посилання з будь-якого комп'ютера, підключеного до мережі Інтернет; отримувати доступ до них із будь-якого комп'ютера, підключеного до мережі Інтернет; позначати закладкам теги (мітки-категорії), що згодом полегшує їх пошук (наприклад, <http://www.google.com/bookmarks/>);

3) соціальні сервіси Інтернет збереження мультимедійних ресурсів – дозволяють безкоштовно зберігати, класифікувати, обмінюватися цифровими фотографіями (<http://picasaweb.google.com>), аудіо- (<http://www.podcaster.org.ua>, <http://rpod.ru>) і відеозаписами (<http://youtube.com>), текстовими файлами (<http://docs.google.com>), презентаціями (<http://www.slideshare.net>, <http://docs.google.com>), книгами (<http://www.google.com/books>, <http://www.scribd.com>), а також організувати обговорення контенту;

4) мережеві щоденники (блоги) – сервіс Інтернет, що дозволяє будь-якому користувачеві вести записи з довільної тематики (наприклад, blogger.com, wordpress.com, освітня блогосфера – <http://blog.classroomteacher.ca>, <http://www.openclass.ru>, <http://edublogs.org>);

5) ВікіВікі (WikiWiki) – соціальний сервіс, що дозволяє будь-якому користувачеві редагувати текст сайту (писати, вносити зміни, видаляти, створювати посилання на нові статті); різні варіанти програмного забезпечення Вікі дозволяють завантажувати на сайти зображення, файли, що містять текстову інформацію, відеофрагменти, звукові файли тощо (наприклад, вікі-двигуни – www.mediawiki.org, вікі-проекти – <http://uk.wikipedia.org>, <http://www.letopisi.ru/>);

6) карти знань (англ. Mind map – карти розуму, карти пам'яті, інтелект- карти, майнд-мепи) – спосіб зображення процесу загального мислення за допомогою схем (наприклад, <http://bubbl.us>, <http://freemind.sourceforge.net>, <https://www.mindmeister.com>);

7) соціальні геосервіси – сервіси мережі Інтернет, які дозволяють з досить високою точністю знаходити, позначати, коментувати, доповнювати фотографіями різні об'єкти на карті Землі. За цих умов використовуються реальні дані, отримані навколосемними супутниками (наприклад, <http://maps.google.com>, <http://wikimapia.org>).

8) соціальні мережі – спільноти людей, пов'язаних спільними інтересами або потребою у спілкуванні;

9) рекомендаційні сервіси – системи, що спеціалізуються на одному типі контенту (книги, кінофільми, музика тощо), а їх користувачі виконують експертну роботу з визначення найбільш цікавих позицій [3; 4; 6].

Особливий інтерес сьогодні викликають онлайн-щоденники (блоги). Такі щоденники Д. Вінер (D. Winer) називає ієрархією тексту, зображень, мультимедійних об'єктів і даних, упорядкованих хронологічно, які можна переглядати за допомогою веб-браузера. Похідними від терміна «блог» є слова: «блогер» – той, хто веде інтернет-щоденник, і «блогосфера» – «інтелектуальний кіберпростір», який займають блогери [3; 4].

Висновки. Елективні курси з іноземної мови є невід'ємним складником профільної школи, які створюють позитивну мотивацію навчання іноземної на запланованому школярем профілі і сприяють його самовизначенню щодо вибору подальшої професійної діяльності, пов'язаної з іноземною мовою. Нині існують лише окремі загальні підходи, пов'язані з розробленням елективних курсів з навчальних предметів. Мало дослідженим залишається використання освітніх Інтернет ресурсів під час конструювання елективних курсів з іноземної мови, але без заперечним залишається той факт, що зазначені технології сприяють інтенсифікації і наповненню елективних курсів з іноземної мови.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Подальшого дослідження потребує вивчення мотивації учнів до вивчення елективних курсів.

Список використаної літератури

1. Англійська мова. Your English Self: підруч. для 11-го кл. загальноосвіт. Навч. Закл. (10-й рік навчання) / Л.В. Калініна, І.В. Самойлюкевич. – К. : Наш час, 2011. – 367 с.
 2. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-методичний посібник / В.Г. Редько, Т. К. Полонська, Н.П. Басай [та ін.]; за наук. Ред. В.Г. Редька – К. : Педагогічна думка, 2013. – 360 с.
 3. Осадчий В.В. Використання Інтернет-ресурсів для професійної підготовки майбутніх учителів: навч.-метод. посіб. / В.В. Осадчий. – Мелітополь: РВЦ МДПУ, 2011. – 116 с.
 4. Осадчий В.В. Засоби інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів / В.В. Осадчий // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми виховання і спорту: зб. наук. пр. / за ред. С.С. Єрмакова. – Х., 2009. – № 11. – С. 72-78.
 5. Полонська Т.К. Науково-теоретичні підходи до створення елективних курсів з іноземної мови у профільній школі / Т. К. Полонська // [електронний ресурс] ... http://googledrive.com/host/0By2lQy15OsECWE1tN1daWVlONk0/3_12.pdf
 6. Сучасні інформаційні технології у діяльності перекладача: навч. Посіб. / О.І. Панченко, Л.П. Попко, Г.В. Ходоренко. – Дніпропетровськ: Пороги, 2010. – 168 с.
-